

บทที่ ๕

ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำในประเทศไทย

ในปัจจุบันปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจในวงกว้าง และมีหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาคือเป็นจำนวนมาก ในบทนี้จะนำเสนอสภาพปัญหาข้อร้องเรียนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ การตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาคือผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ทองคำ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการเหมืองแร่ทองคำ การปรับโครงสร้างการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

๕.๑ สภาพปัญหาข้อร้องเรียนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

ในระยะหลังการทำเหมืองแร่ทองคำเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีปัญหาข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการประกอบกิจการค่อนข้างมาก ทำให้รัฐต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีนโยบายเกี่ยวกับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเป็นการเฉพาะ โดยในหัวข้อนี้จะนำเสนอความเป็นมาและสภาพปัญหาข้อร้องเรียนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำที่ยังไม่สิ้นอายุประทานบัตร ๒ แห่ง ได้แก่ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) และบริษัท หงษ์คำ จำกัด เพื่อให้เห็นมุมมองของทางฝั่งผู้ร้องเรียนหรือผู้คัดค้านการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

๕.๑.๑ ข้อร้องเรียนการประกอบกิจการของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน)

บริษัท อัคราฯ ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำเมื่อปี ๒๕๔๓ เริ่มมีผลผลิตในช่วงปลายปี ๒๕๔๔ ในช่วงแรกของการทำเหมืองมีเรื่องร้องเรียนคัดค้านในพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และไม่เป็นที่ประจักษ์ทางสังคมในวงกว้าง เช่น ปัญหาฝุ่นละออง และเสียงรบกวน เป็นต้น

เรื่องร้องเรียนคัดค้านการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัคราฯ เริ่มเป็นที่ประจักษ์ทางสังคมในวงกว้างอย่างชัดเจนภายหลังจากเครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการทำเหมืองแร่ทองคำจังหวัดพิจิตรยื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ โดยระบุว่าได้รับผลกระทบทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เช่น ปัญหาฝุ่นละออง เสียงรบกวน การปนเปื้อนในน้ำอุปโภคบริโภค ประชาชนมีอาการเจ็บป่วย หลังจากนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบ รวมถึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นขึ้นมามีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ประเด็นข้อร้องเรียนด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนจากการทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัคราฯ รวมทั้งข้อขัดแย้ง และข้อเรียกร้องต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๕.๑.๑.๑ ผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เช่น มีการปนเปื้อนของโลหะหนักในพืชผักสวนครัว พืชผลทางการเกษตร รวมถึงข้าว ทำให้ไม่สามารถรับประทานได้ ต้องรอรับบริจาคอุปโภคบริโภคเพื่อชีพ ประชาชนมีค่าแมงกานีสในเลือดและสารหนูในปัสสาวะสูงเกินค่ามาตรฐาน มีการเจ็บป่วยผื่นคันตามตัว อาการทางเดินหายใจ เจ็บป่วยบ่อย กล้ามเนื้ออ่อนแรง เป็นมะเร็ง DNA เสียหาย มีประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เหมืองเสียชีวิตโดยไม่ทราบสาเหตุ

๕.๑.๑.๒ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น มีการปนเปื้อนของโลหะหนักในน้ำอุปโภคบริโภค ทำให้ไม่สามารถนำน้ำในพื้นที่มาอุปโภคบริโภคได้ และน้ำมีไม่เพียงพอต่อการบริโภค ต้องซื้อน้ำจากที่อื่น พบน้ำปนเปื้อนไฮยาไนด์ผุดบริเวณแปลงนาข้าวที่อยู่ใกล้บ่อกักเก็บกากแร่ที่ ๒ (TSF ๒) ชุมชนได้รับผลกระทบ ด้านเสียงและฝุ่นละอองฟุ้งกระจายจากการระเบิดเพื่อทำเหมืองแร่ทองคำ

๕.๑.๑.๓ ข้อร้องเรียนอื่น ๆ เช่น การทำเหมืองสร้างความขัดแย้ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความเป็นอยู่ของชุมชนที่อาศัยใกล้เคียงกับพื้นที่ประกอบการ การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมและอาชีพ และการล่มสลายของชุมชน การบุกรุกเส้นทางสาธารณะที่อยู่ภายในพื้นที่โครงการ

๕.๑.๒ ข้อร้องเรียนการประกอบกิจการของบริษัท หุ่นคำ จำกัด

บริษัท หุ่นคำ จำกัด ได้รับอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำ จำนวน ๖ แปลง เนื้อที่ ประมาณ ๑,๒๙๐ ไร่ บริเวณภูทับฟ้า และภูข่าป่าบอน และได้รับอนุญาตให้เปิดการทำเหมืองและประกอบ โลหกรรมแร่ทองคำวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๙ ประเด็นปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการทำ เหมืองแร่ทองคำของบริษัท หุ่นคำ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๕.๑.๒.๑ ด้านเกษตรกรรม มีการร้องเรียนเรื่องผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ มีโรครา แมลง และใบหงิกงอ

๕.๑.๒.๒ ด้านสุขภาพ ประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงมีอาการผื่นคันขึ้นตามตัว พร้อม ทั้งมีการตรวจพบไฮยาไนด์ในเลือด และได้มีการเสนอให้ดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA)

๕.๑.๒.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ผลกระทบด้านคุณภาพน้ำ ซึ่งพบการปนเปื้อนของสาร ไฮยาไนด์และโลหะหนักในแหล่งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค พบน้ำผุดจาก ผิวดินบริเวณด้านหลังเขื่อนกักเก็บกากแร่ ซึ่งมีปริมาณโลหะหนักสูงเกินมาตรฐาน ผลกระทบด้านคุณภาพ อากาศและเสียง และผลกระทบด้านกลิ่นสารเคมี

๕.๑.๒.๔ ประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การคัดค้านการขยายพื้นที่ใหม่และขอประทานบัตรใหม่ ความ มั่นคงแข็งแรงของเขื่อนกักเก็บกากแร่ การหลุดตัวของสันเขื่อนด้านทิศเหนือของบ่อกักเก็บกากแร่ การปิดกั้น ทางเข้าออก และการปะทะกันระหว่างชาวบ้านและกลุ่มผู้ชนแร่

ทั้งนี้ ภายหลังจากมีเรื่องร้องเรียนเรื่องผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ภาครัฐได้แต่งตั้งคณะกรรมการโดยมีผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ขึ้นมาตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่อง ร้องเรียนดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า การ ประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ จริงหรือไม่ อย่างไร

๕.๒ การตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ทองคำ

ภายหลังจากเครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการทำเหมืองแร่ทองคำจังหวัดพิจิตร ยื่นหนังสือร้องเรียนต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ โดยระบุว่าได้รับ ผลกระทบทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เช่น ปัญหาฝุ่นละออง เสียงรบกวน การปนเปื้อนในน้ำอุปโภค บริโภค ประชาชนมีอาการเจ็บป่วย หลังจากนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ลงพื้นที่ไปตรวจสอบ

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับดิน น้ำ และโรค โดยจะต้องเร่งดำเนินการและเสนอหนทางแก้ไขให้ได้ข้อยุติโดยเร็วที่สุด ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ กระทรวงอุตสาหกรรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จากการทำเหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัคราฯ โดยมีผู้แทนของกระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้ง ๔ กระทรวง และภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ นักวิชาการ ประชาชน และผู้ประกอบการ

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงด้านต่าง ๆ จำนวน ๔ คณะทำงาน โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงฯ ได้มีการประชุมเพื่อติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการของคณะทำงานชุดต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าการทำเหมืองแร่ทองคำเป็นสาเหตุของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือไม่ โดยในปัจจุบันมีข้อมูล ข้อเท็จจริง และความคืบหน้าในการดำเนินงานของคณะทำงานชุดต่าง ๆ ดังนี้

๕.๒.๑ คณะทำงานตรวจสอบและแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชน อยู่ระหว่างการปรับแก้ไขรายงานสรุปผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่รอยต่อ ๓ จังหวัด พิจิตร พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ รวมถึงอยู่ระหว่างการปรับร่าง TOR การศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ การศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับพื้นที่อ้างอิง

๕.๒.๒ คณะทำงานตรวจสอบและแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อม และรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมเสร็จแล้ว แต่เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูล ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าเหมืองสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่

๕.๒.๓ คณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงการรั่วซึมของบ่อกักเก็บกากแร่ที่ ๑ ของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) จัดทำโครงการสำรวจตรวจสอบโอกาสการรั่วไหลของสารพิษจากบ่อกักเก็บกากแร่ (TSF๑) โดยคณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยนเรศวร โดยความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการตรวจสอบด้าน Geophysics และไอโซโทปแล้วคาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐

๕.๒.๔ คณะทำงานตรวจสอบผลกระทบด้านฝุ่นละอองของบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) ข้อเสนอโครงการด้านเทคนิคเพื่อตรวจสอบผลกระทบด้านฝุ่นละอองของบริษัท อัคราฯ ผ่านความเห็นชอบของคณะทำงานแล้ว อยู่ระหว่างการเสนอขอใช้งบประมาณจากกองทุนประกันความเสี่ยงฯ ในขณะที่ข้อเสนอโครงการด้านเทคนิคเพื่อตรวจสอบปริมาณ ขนาด รูปร่าง และองค์ประกอบธาตุทางเคมีของฝุ่นละอองขนาดเล็ก อยู่ระหว่างการปรับปรุงข้อเสนอตามข้อคิดเห็นของคณะทำงาน

๕.๓ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการเหมืองแร่ทองคำ

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการเหมืองแร่ทองคำ เพื่อให้เห็นมุมมองของประชาชนที่อยู่บริเวณพื้นที่โครงการเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งอาจมีมุมมองที่แตกต่างจากด้านผู้ร้องเรียนหรือผู้คัดค้านการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของชุมชนหรือประชาชนในพื้นที่บริเวณรอบเหมืองแร่ทองคำ พบว่าชุมชนมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ด้านหนึ่งมีความเห็นว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำก่อให้เกิดผลดีต่อ

ชุมชน ทั้งในด้านการจ้างงาน การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน การศึกษาของบุตรหลาน การพัฒนาสาธารณูปโภค เป็นต้น แต่อีกด้านหนึ่งมีความเห็นว่า การประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพของประชาชน และด้านอื่น ๆ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการสำรวจความเห็นของประชาชนในพื้นที่บริเวณเหมืองแร่ทองคำหลายครั้ง โดยมีการดำเนินการสำรวจโดยหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และหน่วยงานอื่น ๆ ดังนี้

๕.๓.๑ ผลการสำรวจของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

เจ้าหน้าที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพื้นที่เหมืองแร่ทองคำของบริษัท อัคราฯ ช่วงวันที่ ๒๓ - ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยสำรวจในรัศมี ๕๐๐ เมตร จำนวน ๙๘ คร้วเรือน (จาก ๑๑๑ คร้วเรือน) และสำรวจในรัศมี ๕๐๐ เมตร - ๓ กิโลเมตร จำนวน ๕๔๘ คร้วเรือน (จาก ๑,๓๕๙ คร้วเรือน) ผลการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ประชาชนประมาณกึ่งหนึ่งเห็นควรให้มีการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

ตารางที่ ๕-๑ ความเห็นของประชาชนการสำรวจของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

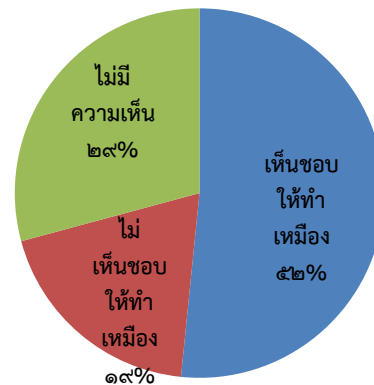
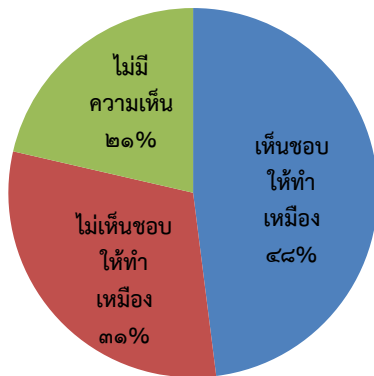
	เหตุผล
เห็นชอบให้ทำเหมือง	- ชาวบ้านมีงานทำ - ทำได้ แต่ต้องแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม - ทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น - ไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ - ดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบกับชุมชน
ไม่เห็นชอบให้ทำเหมือง	- เหมืองไม่ได้ช่วยชาวบ้าน ไม่ได้แก้ปัญหาใด ๆ - ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ - ไม่กล้ากินพืชผัก น้ำไม่เพียงพอ และปัญหาสุขภาพ - ได้รับความเดือดร้อนทั้งกายและใจ และเหมืองไม่เข้ามาช่วยเหลือ - กังวลเรื่องสารพิษ และสุขภาพ - ทำให้เกิดปัญหาความแตกแยกในชุมชน
ไม่มีความเห็น	- ต้องการให้เหมืองดูแลให้ชุมชนอยู่ร่วมกันได้ หรือจัดชุมชนให้ห่างจากเหมือง - ควรแก้ปัญหาผู้ได้รับผลกระทบก่อน หรือย้ายชาวบ้านออกจากพื้นที่ - อยากให้มีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเรื่องสารปนเปื้อนว่าเกิดจากสาเหตุใด

ที่มา: จากการสำรวจโดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

แผนภาพที่ ๕-๑ ความเห็นของประชาชนการสำรวจของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

ความเห็นของประชาชนในรัศมี ๕๐๐ ม.

ความเห็นของประชาชนในรัศมี ๕๐๐ ม. – ๓ ก.ม.

ที่มา: จากการสำรวจโดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๙

๕.๓.๒ ผลการสำรวจของศูนย์ข้อมูลวิจัยและประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย

ศูนย์ข้อมูลวิจัยและประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย ร่วมกับวิทยาลัยชุมชนพิจิตร วิทยาเขตทับคล้อ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙ ในพื้นที่อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๕๙๖ คน ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนร้อยละ ๗๘ ต้องการให้บริษัท อัคราฯ เปิดดำเนินการเหมืองแร่ทองคำต่อไป เนื่องจากเหตุผลทางด้านการจ้างงาน การกระจายรายได้ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การศึกษา และไม่ได้รับผลกระทบ และพบว่าประชาชนที่ย้ายเข้ามาพักอาศัยในชุมชนเป็นเวลานาน (ไม่เกิน ๑๐ ปี) มีความต้องการให้ปิดเหมืองสูงกว่าประชาชนที่อยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานานกว่า

ตารางที่ ๕-๒ ความเห็นของประชาชนต่อการปิดเหมือง จากการสำรวจของศูนย์ข้อมูลวิจัย
และประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย

	จำนวนคน	ร้อยละ
ให้ปิดเหมือง	๑๓๓	๒๒%
ไม่ควรปิด	๔๖๓	๗๘%
รวม	๕๙๖	๑๐๐%

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลวิจัยและประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย (๒๕๕๙)

ตารางที่ ๕-๓ ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนกับความเห็นต่อการปิดเหมือง จากการสำรวจของศูนย์
ข้อมูลวิจัยและประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย

	จำนวนตัวอย่าง (คน)			%ที่ไม่เห็นด้วยกับ การปิดเหมือง
	ให้ปิดเหมือง	ไม่ควรปิด	รวม	
ไม่เกิน ๑๐ ปี	๒๑	๓๙	๖๐	๖๕%
๑๑ – ๒๐ ปี	๒๒	๖๑	๘๓	๗๓%
๒๑ – ๓๐ ปี	๑๘	๙๒	๑๑๐	๘๔%
๓๑ ปีขึ้นไป	๗๒	๒๗๑	๓๔๓	๗๙%
	๑๓๓	๔๖๓	๕๙๖	๗๘%

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลวิจัยและประเมินค่าอสังหาริมทรัพย์ไทย (๒๕๕๙)

๕.๓.๓ ผลการสำรวจของบริษัท อัคราฯ

บริษัท อัคราฯ ได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนรอบเหมืองแร่ทองคำของ
บริษัท อัคราฯ ในช่วงเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๙ ในรัศมี ๕ กิโลเมตรจากที่ตั้งโรงงานประกอบ
โลหกรรม ครอบคลุมพื้นที่ ๑๗ หมู่บ้าน พบว่า ประชาชนร้อยละ ๙๓.๖ ระบุว่าไม่ได้รับผลกระทบจากการทำ
เหมือง ประชาชนร้อยละ ๙๐.๔ ไม่มีความวิตกกังวลต่อการดำเนินการของบริษัท อัคราฯ และประชาชน
ร้อยละ ๘๘ หรือ ๑,๕๗๓ ครัวเรือน มีความพึงพอใจต่อการทำงานของ บริษัท อัคราฯ

๕.๓.๔ ผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (สวนดุสิตโพล)

สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต สำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินกิจการ
เหมืองแร่ทองคำในพื้นที่ อบต.เขาเจ็ดยอด จ.พิจิตร อบต.ท้ายดง จ.พิษณุโลก โดยสำรวจกับประชาชนที่พัก
อาศัยอยู่รอบเหมืองแร่ทองคำภายในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร ระหว่างวันที่ ๑๔ – ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ กลุ่มตัวอย่าง
๑,๑๒๑ คน มีสรุปผลการสำรวจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ ๕-๔ ความคิดเห็นต่อการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ
จากการสำรวจของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต (สวนดุสิตโพล)

	ร้อยละ	เหตุผล
ควรดำเนินการต่อไป	๗๕.๐๒	เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น เกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพ ลดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ทำให้เกิด การพัฒนาหมู่บ้าน สร้างความเจริญ ไม่ได้เกิดผลกระทบหรือสร้างความเดือดร้อน ควรมีแต่ควร ดูแลให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
ไม่ควรดำเนินการ ต่อไป	๒๒.๖๖	กังวลเรื่องสารเคมี (สารไซยาไนด์) สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และน้ำอุปโภค – บริโภค ประชาชนที่ พักอาศัยใกล้เหมืองแร่อาจได้รับอันตรายหรือผลกระทบ กลัวส่งผลกระทบในระยะยาว ได้รับ ผลกระทบในหลายด้าน ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย เป็นต้น
ไม่แสดงความคิดเห็น	๒.๓๒	-

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบูรณ์, หนังสือ, วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๕.๔ การปรับโครงสร้างการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ

ในอนาคตการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำจะมีการปรับโครงสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงจากในอดีตค่อนข้างมาก จะเห็นได้จากกฎหมาย กฎ ระเบียบที่สำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำที่สำคัญ ดังนี้

๕.๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติที่เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำในส่วนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุญาต และการเยียวยาผลกระทบแก่ชุมชน ดังนี้

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษา และประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการ หรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยา ความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและไม่ชักช้า

๕.๔.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ

เพื่อให้การบริหารจัดการแร่ของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน ภายใต้ดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ มีสาระสำคัญกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ (คนร.) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารจัดการแร่เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๕.๔.๓ คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗๒/๒๕๕๙

จากปัญหาการร้องเรียนและคัดค้านการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำเนื่องจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะปัญหาความขัดแย้งของประชาชนในพื้นที่โครงการทำเหมืองแร่ทองคำหลายแห่ง ซึ่งยังต้องรอการตรวจสอบ วิเคราะห์ และวินิจฉัยในข้อเท็จจริงและปัญหา จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการในการป้องกันและระงับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งกำหนดมาตรการในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อย รวมทั้งส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่งที่ ที่ ๗๒/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๕.๔.๓.๑ ให้ผู้มีอำนาจในการอนุญาตระงับการอนุญาตสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ และการต่ออายุใบอนุญาตต่าง ๆ จนกว่า คนร. จะมีมติเป็นอย่างอื่น

๕.๔.๓.๒ ให้ผู้ประกอบการระงับการประกอบกิจการ ตั้งแต่ ๑ ม.ค. ๒๕๖๐ จนกว่า คนร. จะมีมติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ผู้ประกอบการยังคงมีหน้าที่ในการฟื้นฟูพื้นที่

๕.๔.๓.๓ ให้หน่วยงานแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการระงับการประกอบกิจการ ทั้งด้านการกำกับดูแลการฟื้นฟูพื้นที่ ดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และดูแลพนักงานที่ได้รับผลกระทบ

๕.๔.๓.๔ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริง วิเคราะห์ และวินิจฉัยข้อเท็จจริงและปัญหา เสนอมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเสนอกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการแร่ทองคำให้ คนร. พิจารณาให้ความเห็นชอบและรายงาน ครม. เพื่อทราบต่อไป

๕.๔.๔ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดย พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ถือเป็นกฎหมายที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ มีบทบัญญัติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ ทั้งนี้ พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการปรับโครงสร้างจาก พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ดังนี้

๕.๔.๔.๑ การบริหารจัดการแร่ภายใต้การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นมากขึ้น ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ผ่านคณะกรรมการต่าง ๆ เช่น คนร. คณะกรรมการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง เป็นต้น

๕.๔.๔.๒ ระบุวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการแร่ชัดเจน โดยระบุไว้ในมาตรา ๗ ว่ารัฐมีหน้าที่ในการบริหารจัดการแร่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของ

ประชาชนอย่างรอบด้าน รวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่
ท่าเหมืองและพื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

๕.๔.๔.๓ กำหนดให้ คนร. จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ ซึ่งอย่างน้อยจะต้อง
ประกอบด้วย การสำรวจทรัพยากรแร่ แหล่งแร่สำรอง การจำแนกเขตพื้นที่ศักยภาพแร่ พื้นที่หรือชนิดแร่ที่
สมควรสงวนหวงห้ามหรืออนุรักษ์ไว้ พื้นที่ที่มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงที่จะกำหนดให้
เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง เป็นต้น

๕.๔.๔.๔ มีการปรับโครงสร้างการอนุญาตประกอบกิจการเหมืองแร่ โดยเปิดโอกาสให้มีการ
ประมูลสิทธิสำรวจและทำเหมือง อีกทั้งแบ่งประเภทของเหมืองแร่ออกเป็น ๓ ประเภทตามขนาดและ
ผลกระทบที่อาจเกิดจากการทำเหมือง

๕.๔.๔.๕ กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ชัดเจน โดยจะต้องอยู่ใน
เขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง มีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีมาตรการป้องกัน
ผลกระทบที่เหมาะสม นอกจากนี้ สำหรับเหมืองที่มีผลกระทบสูงต้องทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง (Buffer
Zone) และข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน (Baseline data)

๕.๔.๔.๖ กำหนดมาตรการในการดูแลป้องกันและแก้ไขปัญหามลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ
ชุมชน เช่น การวางหลักประกันการฟื้นฟู การทำประกันภัยความรับผิด เป็นต้น

๕.๔.๔.๗ เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน โดยกำหนดให้มีการรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชนก่อนการทำเหมือง กรณีประชาชนไม่เห็นด้วย และไม่ได้ข้อยุติให้มีการทำประชาคม
นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง

๕.๔.๔.๘ มีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ติดกัน รวมถึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้เงินที่ชัดเจนด้วย

๕.๔.๔.๙ ปรับเพิ่มบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา

ตารางที่ ๕-๕ การเปรียบเทียบ พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และ พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ	องค์ประกอบ ๑. ประธานกรรมการ นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ๒. รองประธานกรรมการ ๑) รมต. ทส ๒) รมต. อก. ๓) รมต. มท. ๔). รมต. กษ. ๓. กรรมการโดยตำแหน่ง ๑) ปลัดกระทรวงกลาโหม ๒) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓) ปลัดกระทรวงมหาดไทย ๔) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๕) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ๖) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๗) อธิบดีกรมธนารักษ์ ๘) อธิบดีกรมศิลปากร ๙) เลขาธิการ สปก. ๑๐) เลขาธิการ สผ. ๑๑) ประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ ๑๒) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ๑๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินหกคน อธิบดีกรมทรัพยากรธรณีและอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่ เป็นเลขานุการร่วม <u>อำนาจหน้าที่โดยสรุป (ม.๑๒)</u> ๑. เสนอยุทธศาสตร์ นโยบาย และจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่เสนอต่อ ครม. โดย กพร. และ ทธ. ร่วมจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีศักยภาพในการทำเหมืองของประเทศ การประเมินคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละพื้นที่ และความเป็นไปได้ ในการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการทำเหมือง และการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ๒. กำกับดูแล ตรวจสอบให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามที่แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่กำหนด ๓. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่รวมถึงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและกำหนดหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการแร่	ไม่มี
คณะกรรมการแร่	องค์ประกอบ ๑. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ประธานกรรมการ ๒. อธิบดีกรมการปกครอง ๓. อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ๔. อธิบดีกรมควบคุมโรค ๕. อธิบดีกรมเจ้าท่า ๖. อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๗. อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ๘. อธิบดีกรมที่ดิน ๙. อธิบดีกรมป่าไม้ ๑๐. อธิบดีกรมศิลปากร ๑๑. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๑๒. อธิบดีกรมอนามัย ๑๓. เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๑๔. เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๕. ประธานกรรมการสภาการเหมืองแร่ ๑๖. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง รวอ. แต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๘ คน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นเลขานุการ <u>อำนาจหน้าที่</u> ๑. ให้คำแนะนำรัฐมนตรีในการประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่ ๒. ให้คำแนะนำรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ๓. ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน และกำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓	องค์ประกอบ ๑. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ประธานกรรมการ ๒. อธิบดีกรมชลประทาน ๓. อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ๔. อธิบดีกรมที่ดิน ๕. อธิบดีกรมป่าไม้ ๖. อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๗. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง รวอ. แต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๓ คน ผู้อำนวยการสำนักเหมืองแร่และสัมปทาน เป็นเลขานุการ <u>อำนาจหน้าที่</u> ๑. ให้คำปรึกษา แนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรี เกี่ยวกับการออกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ และประทานบัตรในพื้นที่เขตป่า

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	๔. ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การเพิกถอน และการกำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับอาชญาบัตรพิเศษ ๕. พิจารณาข้อร้องเรียนหรือผลกระทบจากการทำเหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ๖. เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมือง	สงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่หวงห้ามของทางราชการ ๒. การต่ออายุประทานบัตร ๓. การโอนประทานบัตร ๔. การสั่งเพิกถอนอาชญาบัตรหรือประทานบัตร
คณะกรรมการแร่จังหวัด	องค์ประกอบ ๑. ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ๒. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ๓. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ๔. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ๕. ปฎิรูปที่ดินจังหวัด ๖. ผู้แทนกรมเจ้าท่า ๗. ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี ๘. ผู้แทนกรมศิลปากร ๙. ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๑๐. นายอำเภอในท้องที่ที่ขอประทานบัตร ๑๑. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่ที่ขอประทานบัตร ๑๒. ผู้แทนสภาการเหมืองแร่ ๑๓. ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินแปดคนซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ ด้านเหมืองแร่ สังคมศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ ด้านละ ๑ คน ผู้แทนองค์กรเอกชน ๒ คน และผู้แทนองค์กรชุมชน ๒ คน เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นเลขานุการ อำนาจหน้าที่โดยสรุป ๑. ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาต การต่ออายุ การโอน การเพิกถอน หรือการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ ๑ ๒. พิจารณาข้อร้องเรียนหรือผลกระทบจากการอนุญาตให้ทำเหมืองประเภทที่ ๑ ๓. ให้ความปรึกษา แนะนำ และความเห็นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารจัดการแร่ในจังหวัดนั้น	ไม่มี
การสำรวจแร่	อาชญาบัตร ๓ ประเภท ๑. <i>อาชญาบัตรสำรวจแร่</i> (นิยาม) หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่ในเบื้องต้น ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล ➢ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ - เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่นั้นๆ ➢ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต - เจ้าพนักงานท้องถิ่น ➢ อายุ ๑ ปีนับแต่วันที่ออก ➢ การติดตาม - แจ้ง กพร. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อนุญาต ๒. <i>อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่</i> ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในท้องที่ที่กำหนด แต่ไม่รวมถึงการสำรวจแร่ในทะเล (การสำรวจแร่ในทะเลให้ขอเป็น อาชญาบัตรพิเศษ เพื่อเป็นพื้นที่กว้าง) ➢ เนื้อ ๒,๕๐๐ ไร่/คำขอ ➢ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ - เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ➢ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต - อธิบดี *(เจตนารมณ์ที่ให้อธิบดีอนุญาตเพื่อความคล่องตัว)* ➢ อายุอาชญาบัตร ๒ ปี นับแต่วันที่ออก แต่ยกเลิกการสำรวจได้ก่อนอายุ ➢ การยื่นรายงานผลการสำรวจแร่ - ต้องยื่นรายงานผลการดำเนินงานและการสำรวจทุก ๑๘๐ วันนับแต่	อาชญาบัตร ๓ ประเภท ๑. <i>อาชญาบัตรสำรวจแร่</i> หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อสำรวจแร่ภายในท้องที่ที่ระบุในหนังสือ ➢ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ - เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ➢ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต - เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ➢ อายุ ๑ ปีนับแต่วันที่ออก ๒. <i>อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่</i> ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนด ➢ เนื้อที่ - ๒,๕๐๐ ไร่/คำขอ เว้นแต่คำขออาชญาบัตรสำรวจแร่ในทะเล ➢ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ - เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ➢ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต - รัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมาย ➢ อายุอาชญาบัตร - หนึ่งปีนับแต่วันที่ออก ➢ การยื่นรายงานผลการสำรวจแร่ - ต้องลงมือสำรวจแร่ภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับอาชญาบัตร และรายงานผลการสำรวจแร่ทุก ๑๘๐ วันนับแต่

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	ได้รับอาชญาบัตร ฝ่าฝืน ใบอนุญาตสิ้นสุด จำคุกไม่เกินสามเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งแสน หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕) ๓. <i>อาชญาบัตรพิเศษ</i> (นิยาม) ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่ภายในเขตที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อมูลผูกพันสำหรับการสำรวจและเสนอผลประโยชน์พิเศษ ➢ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ – เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ➢ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต (ม.๔๗) - อธิบดี โดยความเห็นของคณะกรรมการแร่ ➢ อายุอาชญาบัตร (ม. ๔๗ ว.๒) - ไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ยื่นคำขอ ➢ ผลการสำรวจบ่งชี้ว่าแร่ไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ ขอยกเลิกหรือขอเวนคืนพื้นที่บางส่วนได้ (ม.๔๘) ข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษ จะผูกพันไปจนถึงการได้รับประทานบัตร **กรณีผู้ถือ อพ. ยินยอมให้ผู้อื่นมายื่นคำขอประทานบัตรในพื้นที่ที่ดินได้รับ อพ. ก็ให้ผลประโยชน์พิเศษดังกล่าว มีผลผูกพันผู้ขอประทานบัตรต่อไปด้วย (มาตรา ๔๖) เงินผลประโยชน์ จัดสรรให้กับ อบต. อันเป็นที่ตั้งของเขตพื้นที่ตามคำขออาชญาบัตรพิเศษ เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่หรือการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ** ค่าสิทธิสำรวจแร่ ** อผ. และ อพ. ต้องเสียค่าสิทธิสำรวจในอัตราก้าวหน้า (ม. ๑๓๕)	ได้รับอาชญาบัตร ฝ่าฝืน ใบอนุญาตสิ้นสุดและปรับไม่เกินสองพันบาท (ม. ๑๓๔) ๓. <i>อาชญาบัตรพิเศษ</i> ออกให้เพื่อผูกขาดสำรวจแร่เป็นกรณีพิเศษภายในเขตที่กำหนด ➢ เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ ➢ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ➢ ผู้มีอำนาจในการอนุญาตรัฐมนตรี ➢ อายุอาชญาบัตร - ห้าปีนับแต่วันที่ยื่นคำขอ ➢ ผลการสำรวจบ่งชี้ว่าแร่ไม่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ ขอยกเลิกหรือขอเวนคืนพื้นที่บางส่วนได้ ** เงินผลประโยชน์พิเศษ ผลักเป็นรายได้ของแผ่นดินทั้งหมด ** ค่าใช้เนื้อที่ ** มาตรา ๒๖ ตามอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่และอาชญาบัตรพิเศษ ไร่ละ ๖ บาท/ปี
การทำเหมือง	แบ่งเหมืองออกเป็น ๓ ประเภท (ม. ๕๓) หลักเกณฑ์การแบ่งประเภทเหมือง เนื้อที่ พื้นที่ที่ตั้งของเหมือง ชนิดแร่ ลักษณะทางธรณีวิทยาแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่อาจเกิดจากการทำเหมือง <u>เหมืองประเภทที่ ๑</u> - เนื้อที่ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ <i>หลักเกณฑ์</i> - ไม่อยู่ในพื้นที่อ่อนไหวทางด้านสิ่งแวดล้อม /ไม่ใช่วัตถุระเบิดหรือสารเคมีเป็นพิษในการทำเหมือง/ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเคมีหรือจำพวกโลหะหนัก/กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย/ และเป็นประเภทโครงการทำเหมืองที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดว่าไม่ต้องจัดทำ EHIA EIA หรือ IEE (ขณะนี้ มี ๗ ชนิดแร่ /ทรายแก้ว ดินเหนียวสี ดินซีเมนต์ ดินมาร์ล บอลเคลย์ ดินทนไฟ และดินเบา) <u>ผู้อนุญาต</u> - จรท. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัด <u>เหมืองประเภทที่ ๒</u> - เนื้อที่ไม่เกิน ๖๒๕ ไร่ <i>หลักเกณฑ์</i> - ไม่อยู่ในพื้นที่อ่อนไหวทางด้านสิ่งแวดล้อม /ไม่ใช่สารเคมีเป็นพิษในการทำเหมือง ** ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเคมีหรือจำพวกโลหะหนัก** <u>เหมืองประเภทที่ ๓</u> - ไม่ได้กำหนดเนื้อที่ <i>หลักเกณฑ์</i> - การทำเหมืองในทะเล การทำเหมืองใต้ดิน - เป็นเหมืองที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง /หรือเป็นการทำเหมืองในพื้นที่อ่อนไหวทางด้านสิ่งแวดล้อม /และต้องไม่ใช่เหมืองประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒	■ ไม่ได้แบ่งประเภทเหมือง ■ ๓๐๐ ไร่ต่อหนึ่งคำขอ ■ รัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจอนุญาต โดยคณะกรรมการแร่มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ หรือให้ความเห็น

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	- โครงการเหมืองที่เข้าลักษณะต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต้องกำหนดเป็นเหมืองประเภท ๒ และประเภทที่ ๓ <u>ผู้อนุญาต</u> - อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่	
หลักเกณฑ์การขอประทานบัตร	การยื่นคำขอ (ม.๕๔) - พื้นที่ต้องอยู่ในแผนแม่บทฯ กำหนดเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง - ชนิดแร่ วิธีการทำเหมือง เข้าข่ายเหมืองประเภทใด - ต้องไม่ยื่นคำขอหล่อมล้ำทับซ้อนกับคำขอผู้อื่น หรือหล่อมล้ำทับซ้อนกับพื้นที่ที่มีการอนุญาตแล้ว เว้นแต่จะเข้าช้อยกเว้น - ยื่นขอต่อ จรท. ทุกประเภทเหมือง หลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอ ๑) หลักฐานการพบแร่ชนิดที่จะทำเหมืองตามคำขอตามระเบียบกำหนด ๒) แผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเผื่อระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ๓) ต้องเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐ จัดสรรให้กับ อบต. ที่ตั้งโครงการและ อบต. ที่มีเขตติดต่อและได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง เพื่อใช้ในการสำรวจหรือศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแร่หรือพื้นที่ลุ่มสิ่งแวดล้อม ๔) หลักฐานการยินยอมของเจ้าของพื้นที่/พท. รัฐ ยื่นก่อนอนุญาต ๕) หลักฐานอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนด การรับฟังความคิดเห็น (กว้าง) (ม. ๕๖) - เมื่อ จรท. รับคำขอ/กำหนดเขตแล้ว ๑. ให้ประกาศการขอประทานบัตรโดยปิดประกาศในที่เปิดเผย (ที่ สนง. จรท./ ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต. ที่มีการขอประทานบัตร) ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ๒. ครบกำหนดให้ จรท. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นกับชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ รมต. ประกาศกำหนด การจัดทำประชาคมติ (แคบ) (ม.๕๖ ว. ๓) ๑. ถ้าประชาชนในชุมชน ไม่เห็นด้วยกับการทำเหมืองและผู้ออกประทานบัตรไม่สามารถวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติ ให้ จรท. จัดทำประชาคมติของประชาชนในพื้นที่ที่ขอประทานบัตร โดยกฎหมายไม่คำนึงถึงสัดส่วนของเสียงที่ไม่เห็นด้วย ๒. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำประชามตินั้นให้ผู้ยื่นคำขอ เป็นผู้รับผิดชอบ ๓. ให้ รมต. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การจัดทำประชาคมติ	การยื่นคำขอ - ยื่นขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ - หลักฐานประกอบคำขอ ๑) หลักฐานการพบแร่ที่จะเปิดการทำเหมือง หลักฐานอื่น ๆ ตามที่กฎกระทรวงและระเบียบกำหนด ๒) จะเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษก็ได้/ ผลักเป็นรายได้แผ่นดิน <u>การประกาศคำขอประทานบัตร</u> - ปิดประกาศในที่เปิดเผย ณสนง. จรท./ ที่ว่าการอำเภอ/ที่ทำการกำนัน/ ภายใน ยี่สิบวัน ไม่มีผู้ใดโต้แย้ง ให้ จรท. ดำเนินการคำขอต่อไป ทางปฏิบัติ - ถ้ามีการคัดค้าน ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้ความเห็นทางด้านวิชาการ ส่งเรื่องราวคำขอประทานบัตรให้ อบต. เมื่อได้รับเรื่องแจ้งการขอประทานบัตร ให้ส่งเรื่องให้ผู้ใหญ่บ้านจัดทำประชาคมหมู่บ้านร่วมกับ จรท. และเจ้าของโครงการ - ผลการจัดทำประชาคม อบต. นำเข้าที่ประชุมเพื่อพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการขอประทานบัตรแล้วส่งความเห็นให้ จรท. เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต - ถ้า อบต. ไม่เห็นด้วยกับการขอประทานบัตร ประมวลเรื่องเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้นพิจารณาให้ความเห็น <u>ตรวจสอบปัญหามวลชน</u> - ก่อนเสนอ รวอ. ลงนามอนุญาตประทานบัตร - ตรวจสอบพื้นที่คำขอประทานบัตร - สอบถามกำนันท้องที่เกี่ยวกับปัญหามวลชนหรือการคัดค้านของราษฎร - สรุปประเด็นการร้องเรียนคัดค้าน ข้อเท็จจริง การแก้ไขปัญหามา รวมถึงความเห็นของคณะกรรมการระดับจังหวัด

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
หลักเกณฑ์ การอนุญาตประทาน บัตร	กรอบในการพิจารณา ให้ออกเป็นอนุบัญญัติ (ม. ๕๒) ๑. พื้นที่ที่ยื่นคำขอต้องอยู่ในแผนแม่บทฯ กำหนดเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง ๒. ต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความคุ้มค่าในทางเศรษฐกิจ ๓. เทคโนโลยีที่ใช้ในการทำเหมืองต้องเหมาะสม ๔. มาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนต้องเหมาะสม ๕. เหมืองเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนสูง ต้องจัดทำแนวพื้นที่แนวกันชนการทำเหมือง และข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนทั้งก่อนและหลังการทำเหมือง ๖. แผนฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเผื่อรังผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับที่เสนอไว้ตามรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม <i>อายุประทานบัตร</i> (ม. ๕๘) - ไม่เกินสามสิบปีนับแต่วันออก <i>การต่ออายุประทานบัตร</i> (ม.๕๘ ว.๒) - ต้องยื่นคำขอก่อนประทานบัตรสิ้นอายุไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน - เมื่อประทานบัตรสิ้นอายุ และยังไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุ แต่ยังไม่มีการปฏิเสธ ต้องหยุดการทำเหมือง <i>หลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาให้ต่ออายุ</i> (ม.๕๘ ว. ๔) ให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประช <i>การเริ่มนับระยะเวลาการต่ออายุ</i> - เริ่มนับตั้งแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรอนุญาตให้มีการต่ออายุ (ช่วงเวลาการพิจารณาไม่นับรวม)	<i>อายุประทานบัตร</i> ไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออก <i>การต่ออายุประทานบัตร</i> - ยื่นคำขอก่อนประทานบัตรสิ้นอายุไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน - เมื่อประทานบัตรสิ้นอายุแล้วและยังไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุแต่ยังไม่มีการปฏิเสธทำต่อได้อีกหนึ่งร้อยแปดสิบวันหลังจากนั้นต้องหยุด <i>การนับระยะเวลาการต่ออายุ</i> เริ่มนับตั้งแต่วันที่ประทานบัตรสิ้นอายุ (นับรวมระยะเวลาการพิจารณาเป็นอายุประทานบัตรด้วย)
สิทธิหน้าที่ของผู้ถือ ประทานบัตร	เขตเหมืองแร่/เขตประทานบัตร (นิยาม) - เขตประทานบัตร หมายถึง เขตพื้นที่ที่กำหนดในประทานบัตร - เขตเหมืองแร่ หมายถึง เขตประทานบัตร เขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้แต่งแร่ ประกอบโลหกรรม ทั้งมูลดินทรายซึ่งมีเขตติดต่อกับเขตประทานบัตร <i>สิทธิในเขตเหมืองแร่</i> (ม.๕๙) - เตรียมการทำเหมืองในเขตประทานบัตร **- แต่งแร่ ประกอบโลหกรรม หรือทั้งมูลดินทราย (มีใบอนุญาต แต่ถ้าเป็นการแต่งแร่หรือการประกอบโลหกรรมในเขตประทานบัตรได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีใบอนุญาตตาม ม. ๑๐๖ และ ม. ๑๑๑)- ทำเหมืองในเขตประทานบัตร ขายแร่ที่ระบุใน ประทานบัตรและแร่ที่เป็นผลพลอยได้ <i>การทำเหมือง/เปิดการทำเหมือง /หยุดการทำเหมือง</i> (ม. ๖๖) - การทำเหมืองต้องมีปริมาณงาน และระยะเวลาไม่น้อยกว่าตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด - ต้องเปิดการทำเหมืองภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับประทานบัตร เว้นแต่มีเหตุขัดข้องเปิดการไม่ได้ และได้รับอนุญาตจาก จรท. - ก่อนเปิดการทำเหมืองต้องแจ้งมีหนังสือล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และต้องนำ พนจ. ไปตรวจสอบ เมื่อ จรท. อนุญาตเป็นหนังสือจึงเปิดการทำเหมืองได้ - หลังได้รับอนุญาตให้หยุดการ และจะเริ่มเปิดทำเหมืองหลังหยุดการ ให้แจ้ง จรท. และจะทำได้ ต้องได้รับอนุญาต	เขตเหมืองแร่ - เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ในประทานบัตร <i>สิทธิในเขตเหมืองแร่</i> - เตรียมการทำเหมืองในเขตประทานบัตร - ทำเหมืองขายแร่ที่ระบุในประทานบัตร ส่วนแร่พลอยได้ต้องได้รับอนุญาตจึงจะขายได้ - แต่งแร่ เก็บขังน้ำขุ่นข้น หรือมูลดินทราย <i>การทำเหมืองตามมาตรา ๖๐</i> กำหนดว่าการทำเหมืองต้องมีคนงานและระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ถ้าขัดข้องก็ขอรับใบอนุญาตหยุดการทำเหมืองและโดยนัยของ มาตรา ๖๐ วรรคท้ายก็ต้องเปิดการทำเหมืองภายในหนึ่งปีหลังจากได้รับประทานบัตร <i>การเปิดการทำเหมือง</i> (กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๘)

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	เป็นหนังสือจาก จรท. - การทำเหมืองโดยไม่แจ้งขอเปิดการ หรือหยุดการทำเหมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ <i>การร่วมแผนผังโครงการทำเหมือง</i> ผู้ถือประทานบัตรคนเดียว มีประทานบัตรหลายฉบับ มีเขตติดต่อกันให้ถือว่ามีเขตเหมืองแร่เดียวกัน (มาตรา ๖๐) ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีเขตประทานบัตรติดต่อกันอาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกัน โดยได้รับอนุญาตจาก จรท. (มาตรา ๖๐) ****บังคับร่วมแผนผังโครงการทำเหมือง เพื่อประโยชน์ ในการนำแร่มาใช้อย่างคุ้มค่าและอย่างปลอดภัย (ม. ๖๐ ว.๓) ** ผู้ถือประทานบัตรหลายคน มีประทานบัตรซึ่งเขตประทานบัตรติดต่อกัน และมีพื้นที่เหมืองแร่ที่ไม่อาจทำเหมืองได้ฝ่ายเดียวอย่างปลอดภัย หรือไม่อาจนำแร่ในเขตนั้นมาใช้อย่างคุ้มค่าได้ จรท. มีอำนาจกำหนดให้ร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกันได้ ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด** <i>การทำเหมืองใกล้ทางหลวง ทางน้ำสาธารณะ</i> - ทางหลวงต้องเป็นทางหลวงที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง - เหมืองประเภทที่ ๑ ห้ามทำในระยะ ๑๐๐ เมตร - เหมืองประเภทที่ ๒ และประเภทที่ ๓ ห้ามทำในระยะ ๓๐๐ เมตร - ยกเว้น ประทานบัตรกำหนดให้ทำได้ หรือได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแผนผังโครงการทำเหมือง (การเปลี่ยนแผนผัง ถ้ากระทบต่อ EIA ในสาระสำคัญ ที่ คชก. ให้ความเห็นชอบไว้แล้ว ต้องขอความเห็นชอบใหม่) <i>การปิดกั้น ทำลาย ทางหลวง ทางน้ำสาธารณะ</i> - ต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ส่วน จรท. จะเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ - ผู้ถือประทานบัตรต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือฟื้นฟูทางหลวง ทางน้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ไม่น้อยกว่าเดิม <i>การฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง (ม. ๖๘ (๘))</i> - ต้องฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง ตามแผนฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแร่ ทั้งในระหว่างการทำเหมือง และหลังปิดเหมือง - สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ผู้ออกประทานบัตรอาจกำหนดให้มีการปรับปรุงแผนการฟื้นฟู การพัฒนา การใช้ประโยชน์ และการเฝ้าระวังผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน <i>กำหนดให้วางหลักประกันการฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง (ม. ๖๘ (๙))</i> เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้ถือประทานบัตรจะฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองตามแผนฟื้นฟูฯ รวมถึงการเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง (วงเงินหลักประกัน คณะกรรมการแร่เป็นผู้กำหนด)	- ก่อนเปิดการทำเหมืองครั้งแรก ต้องนำพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจและได้รับอนุญาตจาก จรท. จึงจะเปิดการได้ โทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท - ผู้ถือประทานบัตรคนเดียวมีประทานบัตรหลายฉบับมีเขตติดต่อกันให้ถือว่ามีเขตเหมืองแร่เดียวกัน (มาตรา ๖๐ และมาตรา ๑๑๓) - ผู้ถือประทานบัตรหลายคนมีเขตเหมืองแร่ติดต่อกัน อาจร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองเป็นเหมืองเดียวกันได้โดยได้รับอนุญาตจาก จรท. และให้ถือว่าเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกัน (มาตรา ๖๐ และมาตรา ๑๑๓) <i>การทำเหมืองใกล้ทางหลวง ทางน้ำสาธารณะ (มาตรา ๖๒)</i> - เว้นระยะ ๕๐ เมตร เว้นแต่ประทานบัตรกำหนดให้ทำได้ หรือได้รับอนุญาตจาก จรท. <i>การปิดกั้น ทำลาย ทางหลวง ทางน้ำสาธารณะ</i> ต้องได้รับอนุญาตจาก จรท. (ในทางปฏิบัติต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ) <i>การฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง</i> - มาตรา ๗๒ กำหนดให้ผู้ถือ ประทานบัตรจัดการถม หลุม ขุมปล่องหรือทำที่ดินให้เป็นตามเดิมเสียทุกแห่งไม่ว่าประทานบัตรจะสิ้นอายุแล้วหรือไม่ - ฟื้นฟูพื้นที่ตามเงื่อนไขสิ่งแวดล้อม หรือตามเงื่อนไขที่ประทานบัตรกำหนดตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการเหมืองแร่ ที่ได้รับความเห็นชอบตาม EHIA /EIA/IEE กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ กองทุนฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมือง กองทุนทางด้านสุขภาพ กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน หรือกองทุนประกันความเสี่ยง ซึ่งกำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรเก็บเงินเข้ากองทุนและดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกองทุนนั้น ซึ่งถ้าผู้ถือประทานบัตรได้ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ เยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง หรือปฏิบัติตามเงื่อนไขที่มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกำหนดหรือที่ประทานบัตรกำหนด หลักประกันที่เรียกเก็บตามกฎหมายใหม่ก็ให้คืนแก่ผู้

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	การกำหนดให้จัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก เฉพาะเหมืองประเภทที่ ๒ และที่ ๓ ต้องจัดทำประกันภัยต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของบุคคลภายนอก (วงเงินที่คณะกรรมการแร่กำหนด และรัฐเป็นผู้รับผลประโยชน์) ถ้าไม่ฟื้นฟูตามแผนฯ ไม่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ - รัฐจะนำเงินจากหลักประกัน หรือสินไหมทดแทนจากประกันภัย มาดำเนินการทันที	ถือประทานบัตรทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี จัดทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก กำหนดให้ทำเฉพาะเหมืองใต้ดิน กรณีพื้นดินบริเวณเหมืองแร่ประทานบัตร ทำเหมืองใต้ดิน ทรุดตัวลง และเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก
การจัดการ ข้อร้องเรียนระหว่างการทำเหมือง การทำเหมือง	ข้อร้องเรียนระหว่างการทำเหมือง (ม.๖๙) - ในระหว่างการทำเหมือง ถ้ามีผู้ร้องเรียนหรือการทำเหมืองใด ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชน และหาข้อยุติไม่ได้ ให้ อพร. หรือ จรท. เสนอให้คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการแร่จังหวัดแล้วแต่กรณี สอบข้อเท็จจริงและวินิจฉัยโดยรวดเร็วและอย่างเป็นธรรม ผลเป็นจริงตามข้อร้องเรียน ให้คณะกรรมการแร่หรือคณะกรรมการจังหวัด ส่งเป็นหนังสือให้เยียวยา - ถ้าไม่เยียวยา ให้ กพร. นำเงินจากหลักประกันหรือเรียกให้ประกันภัยรับผิดชอบ แล้วให้ผู้ถือประทานบัตรจัดหาหลักประกันมาวางใหม่ ภายใน ๑๕ วันนับแต่ได้รับแจ้ง - ถ้าไม่นำมาวางโดยไม่มีเหตุอันควร/ เพิกถอน ประทานบัตร - ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ	ไม่มี
คณะกรรมการควบคุม เฝ้าระวังผลกระทบ จากการทำเหมือง	เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง ให้ รวอ. มีอำนาจประกาศกำหนดให้ การทำเหมืองในพื้นที่หรือชนิดแร่ใด ต้องมีคณะกรรมการควบคุมเฝ้าระวังผลกระทบจากการทำเหมือง (ม. ๖๗) ประกอบด้วย ๑) ตัวแทนผู้ถือประทานบัตร ๒) ตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย ๓) ตัวแทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๔) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ หน้าที่ - ตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวัง ผลกระทบจากการ ทำเหมือง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะกรรมการ เป็นภาระของผู้ถือประทานบัตร	ไม่มี
การทำเหมือง ใต้ดิน (เฉพาะที่แก้ไขเพิ่มเติม)	การทำเหมืองใต้ดิน (ม. ๗๗) - ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง โดยที่ไม่รู้กล่าวตนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคลอื่น - หรือเป็นการทำเหมืองใต้ดินที่อยู่ภายในเขตเหมืองแร่ในประทานบัตรที่ออกตามความในหมวด ๕ ส่วนที่ ๓ ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติว่าด้วยการทำเหมืองใต้ดิน แต่ให้ไปปฏิบัติตามบทบัญญัติตามความในหมวด ๕ (เหมืองเปิด) การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ มาตรา ๙๐ ในกรณีพื้นดินบริเวณใดในเขตประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลง ในลักษณะก่อให้เกิดความเสียหาย ให้นำหลักความรับผิดชอบไปนี้ มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้น (๑) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดจากการทำเหมืองใต้ดิน (๒) หาก กพร. พิจารณาแล้วเห็นว่าการทำเหมืองใต้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของพื้นที่ดินนั้น ให้ กพร. นำหลักประกันตามมาตรา ๘๑ (๙) หรือสินไหมทดแทนจากการประกันภัยตามมาตรา ๘๑ (๗) มาชดใช้ค่าเสียหายให้แก่	เพิ่มเติมจากมาตรา ๘๘/๖ การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ มาตรา ๘๘/๑๓ ในกรณีพื้นดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่ประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินทรุดตัวลง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ให้นำหลักความรับผิดชอบไปนี้ มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้งปวงที่เกิดขึ้น (๑) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดจากการทำ

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	ผู้เสียหาย และแจ้งให้ผู้ถือประทานบัตรนำหลักประกันหรือประกันภัยมาวางภายใน ๑๕ วันนับแต่ได้รับแจ้ง และเสนอให้ผู้ออกประทานบัตรกำหนดเป็นเงื่อนไขให้ทำเหมืองได้ดินในบริเวณนั้น ถ้าไม่นำหลักประกันหรือจัดหาประกันภัยใหม่มาวางภายในกำหนดโดยไม่มีเหตุอันควร ให้เพิกถอนประทานบัตร <i>กำหนดให้มีเงินค่าทดแทน</i> - การทำเหมืองได้ดิน ในระดับความลึกจากผิวดินเกินกว่าหนึ่งร้อยเมตร ผ่านที่ดินแปลงใด - ให้ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือผู้มีสิทธิทำกินตามกฎหมาย เช่น สค.๑ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ตามกฎหมายอื่น ๆ มีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดิน - คณะกรรมการจะเป็นผู้กำหนดเงินทดแทน คณะกรรมการกำหนดเงินทดแทน ประกอบด้วย ๑. ประธานกรรมการ ผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ที่เหมืองได้ดินตั้งอยู่ส่วนใหญ่ ๒. ผู้แทน กพร ๓. ธารักษ์พื้นที่ ๔. เจ้าพนักงานที่ดิน ๕. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๖. ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน ซึ่งปลัด อก. แต่งตั้ง ๗. จรท. เป็นเลขานุการ	เหมืองได้ดิน (๒) หากเป็นที่ยุติว่าการทำเหมืองได้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของพื้นที่ดินนั้น ให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินและหน่วยงานของรัฐ ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบการทำเหมือง ร่วมกันรับผิดชอบผู้เสียหายในทุกกรณี และหากหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายแล้ว ให้ใช้สิทธิไล่เบียดต่อผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองได้ดินได้
การรับช่วง/ การโอน ประทานบัตร	<i>การรับช่วงการทำเหมือง</i> - ยังคงหลักการเดิม ให้มีการรับช่วงการทำเหมือง เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร <i>การโอนประทานบัตร</i> - ยังคงหลักการเดิม ให้มีการโอนประทานบัตรได้ <i>การโอนประทานบัตรโดยการตกทอด (ม.๗๔)</i> - หลักการเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียด - ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอและมีหนังสือแจ้งชื่อทายาทที่จะประกอบกิจการแทน ต่อ จรท. ภายใน ๙๐ วัน นับแต่ผู้ถือประทานบัตรตาย ถ้าไม่ยื่นหรือไม่อนุญาต สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง - ในระหว่างพิจารณา จะไม่ตัดสิทธิทายาทคนอื่นหรือผู้จัดการมรดกที่ยื่นคำขอเข้ามาได้อีก	<i>การโอนประทานบัตรโดยการตกทอด (มาตรา ๘๑)</i> กำหนดให้ทายาท เป็นผู้ยื่นคำขอประทานบัตรภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ผู้ถือประทานบัตรตาย ถ้าไม่ยื่นหรือไม่อนุญาต สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง
การคืนสิทธิ ประทานบัตร	<i>การคืนสิทธิประทานบัตร (ม.๖๑)</i> - เคลียร์พื้นที่ / พื้นที่พื้นที่เสร็จ / ทำตามเงื่อนไขครบถ้วน - ถ้าไม่ยอมทำเหมืองต่อไป คืนสิทธิตามประทานบัตรได้ทั้งหมดหรือบางส่วน - การคืนสิทธิบางส่วน ผู้ถือประทานบัตรต้องมีค่าใช้จ่ายในการกำหนดเขตใหม่ - การพิจารณาคำขอคืนสิทธิ จรท. ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอคืนสิทธิ - สิทธิสิ้นสุด เมื่อ จรท. ได้ตรวจสอบทุกอย่างครบถ้วน เรียบร้อยแล้ว	<i>การเวนคืนประทานบัตร (ม.๘๔)</i> - คืนทั้งแปลง - เมื่อคืนแล้ว ประทานบัตรจะสิ้นอายุเมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่ จรท. ได้รับคำขอ - ยกเว้นจะตกลงกันให้สิ้นอายุน้อยกว่าเวลาที่กำหนด
สิทธิ ประทานบัตรสิ้นสุด	<i>สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุประทานบัตร</i> - ผู้ถือตาย(และไม่ได้ยื่นขอโอนตกทอด) หรือสิ้นสภาพนิติบุคคล - ผู้ถือตกเป็นบุคคลล้มละลาย - ขาดคุณสมบัติผู้ถือตามที่กฎกระทรวงกำหนด - ถูกเพิกถอนประทานบัตร/สิ้นอายุตามที่กำหนด - คืนสิทธิตามประทานบัตรทั้งหมด ** - ผู้ถือไม่ได้รับความยินยอมหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในเขตประทานบัตรหรือเขตเหมืองแร่ตามคำสั่งศาลหรือคำพิพากษาถึงที่สุด / ประทานบัตรจะสิ้นสุดเฉพาะส่วนที่เจ้าของที่ดินไม่ให้ความยินยอม	<i>ประทานบัตรสิ้นอายุ</i> ๑)ผู้ถือตาย (ไม่ยื่นขอโอนตกทอด) หรือสิ้นสภาพนิติบุคคล ๒) ผู้ถือตกเป็นบุคคลล้มละลาย ๓) ถูกเพิกถอนประทานบัตร/สิ้นอายุตามที่กำหนด ๔)ขาดคุณสมบัติผู้ถือตามที่กฎกระทรวงกำหนด ๕)เวนคืนประทานบัตร <i>แร่คงเหลือภายหลังสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง</i> - มาตรา ๑๐๕ (๑) แร่ที่ได้รับใบอนุญาตให้ครอบครอง

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	** - ไม่ชำระค่าภาคหลวง หรือชำระค่าหลวงแร่ไม่ถูกต้องครบถ้วนภายใน ๙๐ วันนับแต่คณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแจ้งผลการประเมิน <i>แร่คงเหลือภายหลังสิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง</i> - ผู้ถือประทานบัตรหรือทายาทต้องยื่นคำขอครอบครองแร่คงเหลือภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิทธิตามประทานบัตรสิ้นสุดลง มิฉะนั้นแร่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน	- ระเบียบ กพร. ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้แสดงหลักฐานที่มาของแร่ที่จะขอครอบครองสิทธิในแร่ ถ้าไม่ครอบครองเอง ให้ผู้อื่นครอบครองแทน ต้องมีหนังสือยินยอมจากผู้มีสิทธิในแร่
การสวมสิทธิ ทำเหมือง	หลักการสวมสิทธิทำเหมือง - ในกรณีที่สิทธิของผู้ถือประทานบัตรสิ้นสุดลงก่อนที่ประทานบัตรก่อนอายุประทานบัตร และถ้ายังมีเหลืออยู่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ ไม่ควรปล่อยเป็นเหมืองร้าง - ผู้ออกประทานบัตรอาจจัดให้มีการประมูล เพื่อให้ผู้ชนะการประมูลเข้าสวมสิทธิการทำเหมืองตามประทานบัตรนั้นต่อไป - การสวมสิทธิ คงทำเหมืองได้ตามระยะเวลาที่ประทานบัตรเดิมเหลืออยู่	-
การแต่งแร่	นิยามศัพท์หมายความว่า การกระทำใดๆ เพื่อทำให้แร่หรือวัสดุที่มีสิ่งเจือปนสะอาด หรือเพื่อให้แร่หรือวัสดุที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมถึงการบดแร่ คัดขนาด หรือนำแร่ไปผ่านกระบวนการแล้วได้สารชนิดใหม่ตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด <i>ผู้มีอำนาจในการอนุญาต (ม.๑๐๖) อธิบดี เว้นแต่ ผู้ถือประทานบัตรแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตรไม่ต้องขอรับใบอนุญาตแต่งแร่</i> <i>การแจ้งเปิดการแต่งแร่ (ม.๑๐๗) ก่อนเปิดการให้ทำหนังสือแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า สิบห้าวันและเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงเริ่มดำเนินการได้</i> <i>ฝ่าฝืนโทษจำคุก ไม่เกิน ๒ เดือน ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (เท่ากับกรณีเปิดการทำเหมือง)</i> <i>ให้อำนาจอธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์ (ม.๑๐๘)</i> - การขยายหรือลดเขตแต่งแร่ - การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการแต่งแร่ - การหยุดแต่งแร่ชั่วคราว - การแจ้งการแต่งแร่ใหม่ - การเลิกการแต่งแร่ - การโอนใบอนุญาตแต่งแร่/โอนโดยการตกทอด หลักการเดียวกับการโอนประทานบัตรโดยการตกทอด อายุใบอนุญาตแต่งแร่ (ม.๑๐๖) - ห้าปีนับแต่วันออกใบอนุญาต - ต่ออายุได้ครั้งละห้าปีนับแต่วันอนุญาตให้ต่ออายุ - เมื่อยื่นคำขอต่ออายุแล้ว ให้ถือเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาต และประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ	นิยามศัพท์หมายความว่า การกระทำอย่างใดๆ เพื่อทำให้แร่สะอาด หรือเพื่อให้แร่ที่ปนกันอยู่ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปแยกออกจากกัน และหมายความรวมถึงการบดแร่ หรือคัดขนาดแร่ ผู้มีอำนาจในการอนุญาต จรท. เว้นแต่การแต่งแร่ภายในเขตประทานบัตรไม่ต้องขอรับใบอนุญาตแต่งแร่ แจ้งเปิดการแต่งแร่ กำหนดเป็นแนวปฏิบัติตามระเบียบ กพร. ว่าด้วยการออกใบอนุญาตแต่งแร่ การจัดทำ และการเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมแผนผัง และกรรมวิธีการแต่งแร่ พ.ศ. ๒๕๕๘ อายุใบอนุญาตแต่งแร่ - มีอายุตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตแต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันออก - ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินสามปีนับแต่วันต่อ
การประกอบ โลหกรรม	นิยามศัพท์ โลหกรรม หมายความว่า การทำแร่ หรือวัตถุดิบที่มีโลหะเป็นองค์ประกอบ ให้เป็นโลหะ หรือสารประกอบโลหะด้วยวิธีการถลุงแร่หรือวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำให้โลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีการหลอม หล่อ ริด หรือวิธีอื่นใด <i>ผู้มีอำนาจอนุญาต (ม. ๑๑๑) - อธิบดี ผู้ถือประทานบัตรที่ประกอบโลหกรรมในเขตประทานบัตร และผู้ประกอบโลหกรรม</i>	นิยามศัพท์ โลหกรรม หมายความว่า การถลุงหรือการทำแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำให้โลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่างๆ โดยวิธีหลอม หล่อ ริด หรือวิธีอื่นใด

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	ควบคุมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องขอรับใบอนุญาต <i>การเริ่มประกอบโลหกรรม</i> - ต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงเริ่มดำเนินการ ฝ่าฝืน จำคุกไม่เกินสองเดือน ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้อำนาจอธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์ (ม. ๑๑๓) - การขยายหรือลดเขตโลหกรรม - การเปลี่ยนแปลงแผนผังและวิธีการประกอบโลหกรรม - การหยุดประกอบโลหกรรมชั่วคราว - การแจ้งประกอบโลหกรรมใหม่ - การเลิกประกอบโลหกรรม - การโอนใบอนุญาตประกอบโลหกรรม/โอนโดยการตกทอดหลักการเดียวกับการโอน ประทานบัตรโดยการตกทอด <i>อายุใบอนุญาต</i> - ไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต - ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่อนุญาตให้ต่อ - ยื่นคำต่ออายุแล้วให้ถือว่ามิฐานะเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาตและประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะมิอนุญาต	ผู้มีอำนาจในการการอนุญาต อธิบดี ยกเว้นผู้ประกอบการโลหกรรมที่กำหนดยกเว้นโดยกฎกระทรวง อายุใบอนุญาต - ให้มีอายุตามใบอนุญาต แต่ไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันออก - ต่ออายุได้แต่ต้องกำหนดเวลาไม่เกินยี่สิบห้าปีนับแต่วันต่อ
การขุดหาแร่ รายย่อยและการร่อนแร่	การขุดหาแร่รายย่อย <i>วิธีการได้มาซึ่งแร่</i> - ใช้แรงคนหรือเครื่องจักรรวมกันไม่เกิน ๓๕ แรงม้า - ท้องที่ ขนาดพื้นที่ ชนิดแร่ วิธีการขุดหาแร่ รัฐมนตรีจะประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ **- แร่ที่ได้มาจากใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อยต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ (ม. ๑๓๑) - ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย กำหนดเพดานตามบัญชีท้ายกฎหมาย ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท <i>ผู้อนุญาต</i> - เจ้าพนักงานท้องถิ่นท้องที่ที่มีการขุดหาแร่รายย่อย และมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมได้ <i>อายุใบอนุญาต</i> - ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันออก การร่อนแร่ - ใช้แรงคน - ชนิดแร่ ท้องที่ วิธีการร่อนแร่ เป็นไปตามประกาศรัฐมนตรี - มีหน้าที่ต้องชำระค่าภาคหลวงแร่ (ม. ๑๓๑) <i>การอนุญาต</i> - แจ้งต่อพนักงานท้องถิ่น	การขุดหาแร่รายย่อย /การร่อนแร่ <i>วิธีการได้มาซึ่งแร่</i> - ใช้แรงคนเท่านั้น - ท้องที่ ขนาดพื้นที่ ชนิดแร่ วิธีการขุดหาแร่ หลักเกณฑ์ตามที่ กฎกระทรวงกำหนด - ไม่เก็บค่าภาคหลวงจากแร่ที่ได้มาจากใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย - ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เรียกเก็บ ค่าใบอนุญาต ๒๐ บาท <i>ผู้อนุญาต</i> - ยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่ - จรท. หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย <i>อายุใบอนุญาต</i> - ให้มีอายุถึง ๓๑ ธันวาคมของปีที่ยื่นออก หลักการเดิม <i>ผู้ซื้อ</i>เป็นผู้ชำระค่าภาคหลวงแร่ <i>การอนุญาต</i> - จรท. หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต
การประกอบธุรกิจแร่	การประกอบธุรกิจแร่ (ม. ๙๗-๙๘) <i>หลักการ</i> - ลดใบอนุญาตประกอบธุรกิจแร่ ให้มีเฉพาะเท่าที่จำเป็น - เฉพาะชนิดแร่ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นชนิดแร่ที่อยู่ในความควบคุมจึงจะมีใบอนุญาตซื้อ ครอบครอง เก็บแร่ หรือขนแร่ ถ้าไม่ใช้ชนิดแร่ที่รัฐมนตรีประกาศเป็นแร่ควบคุม และเป็นแร่ที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย(จากประทานบัตร/แร่พลอยได้จากการทำเหมือง/ ใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือการร่อนแร่) เมื่อชำระค่าภาคหลวงครบถ้วนแล้ว สามารถ	หลักการ - ชำระค่าภาคหลวงแร่ให้ครบถ้วนตามปริมาณแร่ก่อนขนแร่ออกจาก ประทานบัตร (มาตรา ๑๐๔) - ต้องมีใบอนุญาตกำกับทุกกิจกรรม ยกเว้น ชนิดแร่ที่รัฐมนตรีประกาศ ยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าการซื้อ การขาย การเก็บ (มาตรา

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐
	ซื้อ ขาย เก็บ ขน ครอบครอง ได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตกำกับ <i>การกำกับดูแล/การตรวจเช็คการชำระค่าภาคหลวงแร่</i> - กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจแร่ ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม หรือผู้ใช้แร่ รายงานการใช้แร่ หรือรายงานที่มาของแร่ที่นำมาประกอบธุรกิจ - การไม่รายงานหรือรายงานเป็นเท็จ ระวังโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ <i>อายุใบอนุญาต (ม.๑๐๒) - ใบอนุญาตซื้อ ครอบครองแร่ การเก็บแร่ ยกเว้นใบขนแร่มี อายุไม่เกินห้าปีนับแต่วันออกใบอนุญาต</i> - ต่ออายุได้ครั้งละไม่เกินห้าปีนับแต่วันอนุญาตให้ต่ออายุ (ม. ๑๑๕) - เมื่อยื่นคำขอแล้ว ให้ถือเสมือนผู้ได้รับใบอนุญาตและให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าอธิบดีจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต (หลักเดียวกับ กม. โรงงาน) - ผู้ถือใบอนุญาตตาย ใบอนุญาตจะโอนโดยการตกทอดไปยังทายาทที่ประสงค์จะประกอบกิจการต่อไป (ม.๑๑๗) หลักการเดียวกับกับการโอนประธานบัตรโดยการตกทอด	๑๐๓ ทวิ) การครอบครอง และการขน (มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๘) อายุใบอนุญาต - ใบอนุญาตซื้อแร่ เก็บแร่ ครอบครองแร่ ให้มีอายุเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่ยื่นออก - ใบอนุญาตเดิมสิ้น ต้องขอมีใบอนุญาตใหม่ - การตกทอดถึงทายาทมีเฉพาะใบอนุญาตซื้อแร่
แร่ครอบครอง/การขอครอบครองแร่กรณีพิเศษ	แร่ขอครอบครอง (ม. ๑๐๓) - แร่ที่ได้รับอนุญาตให้ครอบครอง เมื่อใบอนุญาตครอบครองแร่สิ้นอายุลง ถ้าผู้ครอบครองไม่ได้ยื่นขอต่ออายุหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุ ให้แร่ตกเป็นของแผ่นดิน การขอครอบครองแร่กรณีพิเศษ (ม. ๙๗) <u>หลักการ</u> - แร่ที่ได้มาจากกิจกรรมอื่น ซึ่งไม่ประสงค์จะให้ได้มาซึ่งตั้งแต่ต้น อธิบดีอาจจะอนุญาตให้ครอบครองได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย - ที่มาของแร่ มาด้วยวิธีการใด ให้อธิบดีกำหนดหลักเกณฑ์ - การจะขอขน หรือขอขาย ต้องชำระค่าภาคหลวงให้ครบถ้วน - อธิบดีจะอนุญาตให้ขนหรือขายเป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้งนั้นๆ	- ไม่ได้กำหนดหลักการเรื่องระยะเวลาครอบครองให้ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องสภาพพื้นที่ การกำกับดูแล การพิสูจน์ที่มาของแร่ การนำแร่สวมสิทธิแร่ การขอครอบครองกรณีพิเศษ <u>หลักการ</u> - การซื้อขายแร่ที่ตกเป็นของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคท้าย - แร่ที่ได้มาโดยประการอื่นอื่นๆ ซึ่งมีไขแร่ที่ได้จากกิจกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ตั้งแต่ต้น และอธิบดีอนุญาตให้ครอบครองได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย - การขน การขาย อนุญาตเป็นกรณีพิเศษเฉพาะครั้ง
การนำแร่เข้าในราชอาณาจักร/ส่งออกนอกราชอาณาจักร	เพื่อประโยชน์เรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของประชาชน ให้อำนาจรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์ ๓ ระดับ (ม.๑๐๔) ๑) ชนิดแร่และสภาพแร่ที่ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไหล่ทวีปหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป ๒) ชนิดแร่และสภาพแร่ที่ต้องขออนุญาตนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไหล่ทวีปหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือไหล่ทวีป ๓) ชนิด สภาพ และปริมาณแร่ที่ต้องแจ้งการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป หรือส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป ยกเว้น การนำแร่เข้ามาเพื่อการศึกษาวิจัย แต่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี	- ชนิดแร่ สภาพ ปริมาณแร่เท่าใด จะให้อยู่ในความควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรให้กำหนดโดยกฎกระทรวง - ชนิดแร่ที่อยู่ในความควบคุมต้องได้รับใบอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร(มาตรา ๑๒๙)

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
แร่ที่มีแหล่งกำเนิดนอกราชอาณาจักร	แร่ที่มีกำเนิดนอกราชอาณาจักร ถ้านำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือเขตไหล่ทวีป (ม. ๑๐๕) ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับ - ควบคุมการขนแร่ - การจัดเก็บแร่ - นำเข้ามาแต่ง หรือประกอบโลหกรรม ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายแร่	การบังคับใช้พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ไม่ครอบคลุมถึงแร่ที่มีกำเนิดนอกราชอาณาจักร
การพัฒนาและการส่งเสริม	เจตนารมณ์ ๑) ต้องการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัติให้ได้มาตรฐานที่สูงกว่ากฎหมายกำหนด ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อม และการทำประโยชน์ให้กับสังคม ๒) อาจกำหนดสิทธิพิเศษ การยกเว้นหรือลดหย่อนค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นๆ ซึ่งจะออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดรายละเอียดในเรื่องมาตรการส่งเสริม เพราะไม่สามารถที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้อย่างละเอียดทั้งหมด ๓) กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดให้ กพร. จัดทำเอกสารที่จำเป็นในการขอประทานบัตร รวมถึงการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของพื้นที่ เสนอขอความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการทำเหมืองในพื้นที่นั้น เมื่อรายงานได้รับความเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อมแล้ว ในการออกประทานบัตรให้ กพร. นำพื้นที่ออกประมูล เพื่อให้มีการทำเหมืองในพื้นที่ที่รัฐได้มีการทำ EIA เชิงพื้นที่ได้ ซึ่งผู้ประกอบการชั้นดี จะได้รับสิทธิพิเศษ ในการได้รับการคัดเลือกก่อน	มีการดำเนินการเหมืองแร่สีเขียว / CSR-DPIM อยู่แล้ว
พนักงานเจ้าหน้าที่	อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายแร่ ๑) เข้าไปในเขตเหมืองแร่ เขตประกอบธุรกิจแร่ เขตแต่งแร่ เขตประกอบโลหกรรม เขตขุดหาแร่รายย่อย หรือเขตที่มีการร่อนแร่ เพื่อตรวจสอบในระหว่างเวลา พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว ถ้าเข้าไปแล้วยังตรวจไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการได้ (มาตรา ๑๔๓ (๑) และวรรคท้าย) ๒) สั่งเป็นหนังสือให้ระงับการกระทำกระทำการที่เป็นการฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม หรือจัดการป้องกันอันตรายจากการประกอบกิจการ ๓) ในกรณีสมควร ผู้มีอำนาจอนุญาตอาจมอบหมายให้ พนจ. ผูกมัด ประทับตรา เครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อมิให้ทำงานในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่ง (มาตรา ๑๔๓ (๒) มาตรา ๑๒๙) ๓) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ม. ๑๗๒) และให้ พนจ. รายงานอธิบดี หรือผู้มีอำนาจอนุญาต เพื่อให้พิจารณาพักใช้ ระงับการประกอบกิจการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตในกรณีที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงและไม่อาจแก้ไขได้ (ม. ๑๒๙ / ม. ๑๓๐ / ม. ๑๔๔) ๔) วิธีการส่งหนังสือ ให้ส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังภูมิลำเนา หรือตามที่อยู่ที่ตั้งจดแจ้งไว้ต่อทางราชการ และถือว่าได้รับแจ้งคำสั่ง เมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน นับแต่วันส่งหนังสือในประเทศ กรณีส่งไปต่างประเทศ เมื่อครบ ๑๕ วันนับแต่วันส่งหนังสือ (มาตรา ๓๖ ประกอบกฎหมาย วิ. ปกครอง มาตรา ๗๑) ๕) ยึด/อายัด แร่ และบรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักรกล ยานพาหนะ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกล ยานพาหนะ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ทำการยึดหรืออายัด ให้ผูกมัดประทับตรา จัดทำบัญชี และจัดทำฐานข้อมูลของผู้กระทำความผิดและเก็บรักษาไว้ (ม. ๑๔๘)	๑) เข้าไปในเขตเหมืองแร่เพื่อตรวจสอบการทำเหมืองได้ตลอดเวลา และมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ป้องกันอันตรายอันเกิดจากการทำเหมืองหรือแต่งแร่ (มาตรา ๗๐) การฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระวังโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งพันบาท มาตรา ๙ กำหนดวิธีการส่งหนังสือ ให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังภูมิลำเนาหรือตามที่อยู่ที่ตั้งจดแจ้งไว้ต่อทางราชการ เมื่อส่งแล้วให้ถือว่าได้รับหนังสือหรือคำสั่งแล้ว หลักการเดียวกับตามมาตรา ๑๕ ทวิ ที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการยึด/อายัดของกลาง แต่เพิ่มหลักการให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องผูกมัดประทับตราของกลางและจัดทำฐานข้อมูลผู้กระทำความผิดไว้เป็นหลักฐาน

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
ค่าภาคหลวงแร่	- อัตราการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ - ไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของราคาตลาดแร่ - พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ - กำหนดโดยกฎกระทรวง - การประกาศราคาตลาดแร่ - ราคาตลาดแร่แต่ละชนิด อธิบดีเป็นผู้ประกาศกำหนด - ผู้มีหน้าที่ชำระค่าภาคหลวงแร่ ๑) ผู้ถือประทานบัตร ๒) ผู้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย ๓) ผู้แจ้งการร่อนแร่ ๔) ผู้รับใบอนุญาตแต่งแร่ ๕) ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ๖) ผู้รับใบอนุญาตครอบครองแร่ การตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ - กรณีที่ไม่ได้ชำระค่าภาคหลวง หรือมีเหตุสงสัยว่าการชำระค่าภาคหลวงไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง - อธิบดีจะมีหนังสือเรียกให้มาชี้แจง แสดงหลักฐาน - ไม่มีหลักฐานหรือหลักฐานรับฟังไม่ได้ หรือไม่ชี้แจงให้อธิบดีตั้งคณะกรรมการประเมินค่าภาคหลวงแร่ เพื่อทำหน้าที่ประเมินว่าจะต้องชำระค่าภาคหลวงเป็นจำนวนเท่าใด - เมื่อคณะกรรมการประเมินแล้ว ต้องชำระในส่วนที่ยังไม่ได้ชำระหรือในส่วนที่ขาดภายใน ๓๐ วัน - ถ้าไม่ชำระภายในกำหนดเวลา ต้องเสียเงินเพิ่มสองเท่าของค่าภาคหลวงในส่วนที่ขาดหรือที่ยังไม่ชำระ พร้อมกับเงินค่าภาคหลวงในส่วนที่ไม่ได้ชำระ หรือในส่วนที่ขาดและถ้าไม่มีการชำระอีก สิทธิตามประทานบัตรจะสิ้นสุดลงตามกฎหมายโดยไม่ต้องเพิกถอน (ม. ๖๒ (๗))	- อัตราการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ - ไม่เกินอัตราร้อยละยี่สิบของราคาตลาดแร่ - พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ - กำหนดโดยกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๕๐ - การประกาศราคาตลาดแร่ - อธิบดีเป็นผู้ประกาศกำหนด - ผู้มีหน้าที่ชำระค่าภาคหลวงแร่ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๑๐๔ ๑) ผู้ถือประทานบัตร ๒) ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่ ๓) ผู้ครอบครองแร่อื่นที่ได้จากการแต่งแร่ ๔) ผู้รับใบอนุญาตประกอบโลหกรรม ๕) ผู้ซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่
เงินบำรุงพิเศษ	หลักเกณฑ์ ผู้ถือประทานบัตร ต้องชำระในอัตราไม่เกินร้อยละสิบ ของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตร วัตถุประสงค์ - เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาท้องถิ่น - การศึกษาวิจัยด้านแร่ - การปรับปรุงสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วตามหลักภูมิสถาปัตย์ - การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายแร่ การลดหย่อน/การยกเว้น ในกรณีมีความจำเป็นทางเศรษฐกิจให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดให้แร่ชนิดใด ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นไม่ต้องเรียกเก็บเงินบำรุงพิเศษได้	หลักเกณฑ์ (มาตรา ๕๕) ผู้ถือประทานบัตร ต้องชำระในอัตราไม่เกินร้อยละสิบของค่าภาคหลวงแร่ที่ผลิตได้จากประทานบัตร วัตถุประสงค์ - เป็นค่าใช้จ่ายในการบำรุงท้องถิ่นในจังหวัดที่มีการทำเหมือง - การฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้ว - การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายแร่
ค่าธรรมเนียม	อัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ - เพิ่มขึ้น ๑๐๐ เท่าของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ - ในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมแต่ละรายการให้อำนาจรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงเพื่อ ๑) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมแต่ละรายการไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ ๒) ยกเว้น หรือลดหย่อนค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมที่ยกเลิก ๑) ค่าค่าขอต่างๆ ๒) ค่าจดทะเบียนหนังสือมอบอำนาจ ๓) ค่าใช้เนื้อที่อาชญาบัตร (กำหนดเป็นค่าสิทธิสำรวจแร่ในอัตราก้าวหน้าแทน ๔) ค่าใช้เนื้อที่ประทานบัตร	การมอบอำนาจตามมาตรา ๘ เดิม ยกเลิก แต่ให้ไปดำเนินการเรื่องการจัดตั้งตัวการตัวแทนตามมาตรา ๒๔ ของกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เหตุผลที่ยกเลิก เนื่องจากว่า ขัดซ้อนกับหน่วยงานอื่นที่เป็นเจ้าของพื้นที่ซึ่งจะมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอยู่แล้ว ส่วนการทำเหมืองในที่ดินกรรมสิทธิ์ก็ไม่ควรเรียกเก็บ

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
เงินค้ำจ่าย	- บรรดาค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ค้ำจ่ายในความรับผิดชอบของ กพร. หรือ จรท. หรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณี - ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกคืนภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจาก อธิบดี/จรท./เจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน	กฎหมายมิได้กำหนด
ความรับผิดทางแพ่ง	ความรับผิดทางแพ่ง ๑) ผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายที่เกิดจากการประกอบกิจการต่อความเสียหาย ความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ในกรณีเกิดความเสียหายขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาตให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายนั้น เกิดจากการกระทำของผู้ได้รับอนุญาตรายนั้น ** ๒) ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ ๒ กรณี กล่าวคือ (๑) ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจที่เป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายทางร่างกาย สุขภาพหรืออนามัย (๒) การประกอบกิจการที่รู้อยู่แล้วว่าไม่ปลอดภัย หรือไม่รู้เพราะเหตุประมาทอย่างร้ายแรง หรือรู้แล้วว่าไม่ปลอดภัยแต่ยังดำเนินการ ให้ศาลสั่งจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นอีกสองเท่าจากค่าสินไหมทดแทนที่จริง **๓) การทำเหมืองโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร หรือทำเหมืองเข้าไปในเขตที่เว้นระยะห้ามทำเหมือง หรือเขตห้ามทำตามกฎหมายอื่น นอกจากรับผิดชอบค่าเสียหายแล้ว ต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐ ตั้งแต่สองเท่า แต่ไม่เกินสามเท่าของมูลค่าแร่ที่ได้จากการทำเหมืองในบริเวณนั้น กรณีหลักหมายเขตเหมืองแร่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้สูญหาย ผู้ถือต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำหลักหมายเขตใหม่ ถ้าไม่แจ้งและมีการทำเหมืองออกนอกเขต ถือว่าเป็นการจงใจทำเหมืองออกนอกเขตประทานบัตร ๔) ผู้ถูกจำหน่ายคำขอ เพราะเหตุได้มีการประกาศให้พื้นที่ตามคำขออนั้นเป็นพื้นที่ประมูลแหล่ง เพื่อให้ผู้ชนะการประมูลได้สิทธิในการสำรวจหรือทำเหมือง ได้รับเงินค่าทดแทนค่าเสียหายจากการถูกจำหน่ายคำขอ	ความรับผิด มาตรา ๑๓๑/๑ ผู้ถืออาชญาบัตร ผู้ถือประทานบัตร หรือใบอนุญาตอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนต่อความเสียหาย หรือความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดขึ้นแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ในกรณีเกิดความเสียหายขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาตให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของผู้ถืออาชญาบัตรหรือประทานบัตร
บทกำหนดโทษ (อาญา)	ปรับโทษอาญาสูงขึ้น - ปรับปรุงบทกำหนดโทษทางอาญาให้การกระทำความผิดทุกกรณีโทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ - อัตราส่วนโทษจำคุกหนึ่งปี ต่อโทษปรับสามแสนบาท ผู้สนับสนุน การกระทำความผิด หรือผู้ได้รับผลตอบแทนจากการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น กรณีนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเกิดจากการสั่งการ หรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล บุคคลเหล่านี้ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น บทลงโทษเจ้าหน้าที่ - พนักงานเจ้าหน้าที่ - เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น - หรือผู้ใดที่เกี่ยวข้องโดยทุจริต กระทำหรือไม่ กระทำการใด โดยทุจริตมิให้ดำเนินการตามที่กฎหมาย	- มีทั้งโทษปรับสถานเดียว โทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล บทลงโทษเจ้าหน้าที่ - ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ - วินัยข้าราชการ - ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต จำคุก ๑-๑๐ ปี ปรับสองพันถึงสองหมื่นบาท โทษจำเท่ากับมาตรา ๑๕๗ ป. อาญา โทษปรับ

	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๖๐	พระราชบัญญัติแร่ ๒๕๑๐
	กำหนด ระวังโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึง สิบปี หรือปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสามล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดที่เปรียบเทียบได้ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ แทนการเปรียบเทียบปรับโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับสถานเดียว ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบ องค์ประกอบของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ๑) ในเขตกรุงเทพฯ - ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นประธานกรรมการ - ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ - ผู้แทน กพร. เป็นกรรมการและเลขานุการ ๒) ในจังหวัดอื่น - อัยการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ - ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ - จรท. เป็นกรรมการและเลขานุการ	สูงกว่า ม. ๑๕๗ ป. อาญา อำนาจเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ๑) ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับความผิดเกี่ยวกับการขนแร่หรือครอบครองแร่โดยไม่ได้รับอนุญาต และความผิดเกี่ยวกับแร่ขาดหายไปจากบัญชี ๒) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ สำหรับความผิดที่มี ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
บทเฉพาะกาล	การตั้งคณะกรรมการ ๑. คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติต้องแต่งตั้งให้เสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่กฎหมายใช้บังคับ ๒. คณะกรรมการแร่และคณะกรรมการแร่จังหวัด ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการแร่ตามที่กฎหมายกำหนดปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน แต่ต้องแต่งตั้งให้เสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่กฎหมายใช้บังคับ พื้นที่ตามมาตรา ๖ ทวิ - ให้มีผลใช้บังคับต่อไป แต่ไม่เกินห้าปี การออกกฎหมายลำดับรอง - ให้กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง แต่ต้องดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่กฎหมายใช้บังคับ คำขอที่ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ คำขอทุกประเภทที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้พิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด การอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้คงมีผลต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายนี้กำหนด ยกเว้นเรื่องต่อไปนี้ - เรื่องการจัดทำแนวพื้นที่กันชนการทำเหมือง - การจัดข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ - การฟื้นฟูสภาพพื้นที่การทำเหมือง - การวางหลักประกัน และการจัดทำประกันภัย	ประทานบัตรที่ออกตาม พ.ร.บ. แร่ ๒๕๑๐ ไม่ต้องทำแต่ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประทานบัตร

๕.๕ สรุป

บทที่ ๕ ส่วนแรกชี้ให้เห็นถึงปัญหาข้อร้องเรียนจากการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำของทั้งบริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) และบริษัท หุ่นคำ จำกัด ทั้งเรื่องร้องเรียนด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชน รวมถึงข้อร้องเรียนอื่น ๆ ส่วนต่อมาได้นำเสนอข้อมูลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไข ปัญหาผลกระทบจากคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงชุดต่าง ๆ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพของ ประชาชน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านบ่อกักเก็บกากแร่ และด้านฝุ่นละออง ส่วนที่สามได้นำเสนอข้อมูลผลการ สัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการเหมืองแร่ทองคำทั้งที่จัดทำโดยหน่วยงานภาครัฐและภาค ส่วนอื่น ๆ และในส่วนสุดท้ายได้ชี้ให้เห็นว่ามีการปรับโครงสร้างทางด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจะเป็นกฎหมายหลัก ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ในอนาคต อันมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงไปจาก พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ ยังคงมีผลบังคับอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านนโยบายการบริหารจัดการแร่ การอนุมัติ อนุญาต การมี ส่วนร่วมของประชาชน การกำกับดูแล มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการประกอบ กิจการเหมืองแร่ เป็นต้น ทั้งนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพิจารณาจัดทำกรอบ นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ทองคำในบทที่ ๗